

Ogrožena biotska raznolikost

Zemlja – človekova last ali človek – Zemljina last?

Čutiti se eno z zemljo, drobceno travnato bilko ali nemočnim posušenim grmovjem, slišati glas nemega vztrajnega poslušalca, delati z žuljavimi rokami, da se ne skali vajino zaupanje in spoštovanje, hkrati pa hvaležno verjeti v njeno bistvo – to pomeni zares ljubiti naravo. Odločna, divja in nepredvidljiva me očara in navda s tihim ponosom, da prebivam tu, na izvoljenem koščku zemlje, kjer je še lahko prvobitna in avtentična. Njena zakonitost je preprosta in vzajemna, vse kar ji nasprotuje odločno poruši in vse kar jo spoštuje napaja – globalna revolucija pravične in demokratične družbe, ki bi se ji utegnila postaviti po robu, torej trmoglavo bije boj z že določenim zmagovalcem.

Urša Ambrožič

Pobočje Cimprovke v Cerkljanskem hribovju, ki se bohota v nedrju ponosnega vršaca Porezna, je eno redkih območij, kjer je še čutiti pristen duh prvobitnosti narave v tesnem stiku s

prebivalcem njene zemlje. To je kraj, kjer narava še lahko svobodno živi, saj je delavne roke koscev in grabljic za enkrat še ne omejujejo, temveč poskušajo živeti v popolnem sožitju z njo. Zelena oaza v globaliziranem svetu in v moji glavi, ko se vračam domov. Hkrati pa je to oaza, ki jo človek vedno bolj intenzivno poskuša

iztrebiti. Brezkompromisno človekovo uničevanje bi v prihodnosti utegnilo ogroziti prastaro pristno skrivnost zemlje, njeno bogato rastlinstvo in živalstvo – zastrašujoče dejstvo zame in za prebivalce okoliških vasi. Človek, ki pogoltno in sebično v naravi išče kapital, ne sme nikoli uničiti tistega, zaradi česar živi.

Prvi pereči problem je pojav konvencionalnega kmetijstva, katerega glavni apetit je seveda nadpovprečna proizvodnja in kopičenje kapitala, hkrati pa se pozablja na degradacijo tal, onesnaževanje s pesticidi in predvsem na

zmanjševanje

biotske raznolikosti.

V primeru, da se

domaćini na

omenjenem, s

strani

konvencionalnega

kmetijstva za

enkrat še

nedotaknjennem

območju, začnejo

posluževati

prednostim, ki jim

jih sodobna

tehnologija omogoča, se kaj hitro lahko zgodi, da nekatere že ogrožene rastlinske in živalske vrste za vedno izumrejo. Kmetje bodo navkljub spoštovanju, ki ga gojijo do narave, zaradi nekonkurenčnosti na trgu, oziroma zaradi osebnih privilegijev, prisiljeni poseči tudi po takšnem načinu kmetovanja in prav to je tisto, česar bi se morali ljudje bati. Glavno vprašanje, ki se ob tem pojavlja, je seveda, kako domačine prepričati, da zemljo še vedno ročno obdelujejo in tako ohranjajo pestrost narave?

Verjetno bi morali prav v ohranjanju prvobitne narave danes videti kapital. Rušilni tok modernega in udobnega življenja bo namreč kmalu iztrebil pisane travnike, bogate z različnimi, tudi ogroženimi vrstami rastlinja, zato bodo gorske senožeti naše Cimprovke le še dragocenejši dragulji, za katere se bo začel zanimati svet.

V pogovoru z botanikom, dr. Jožetom Bavconom, vodjo ljubljanskega botaničnega vrta, ta celo deloma zanika trditev, da je za ohranjanje biotske pestrosti nujno ročno obdelovanje. Poudarja, da ne gre

za to, da bi morali

vse obdelovati

ročno, pri

obdelovanju niti ne

izključi baliranja,

gre za to, da bi

ljudje znali

kolobariti – nekaj

let bi torej pozno

kosili, potem bi kaki

dve leti balirali in

zadevo zopet

ponovili. Glede

problema

razširjanja

»Do leta 2050 se bodo potrebe po hrani podvojile in Slovenija velikim svetovnim in evropskim pridelovalcem hrane s konvencionalnem kmetovanjem ne more konkurirati. Ima pa, zaradi sorazmerno ohranjenega okolja, svojo veliko priložnost v pridelavi ekološke hrane.«

invazivnih tujerodnih vrst opozarja na pomembnost obdelovanja tudi strmih senožeti, saj tujerodne vrste utegnejo ogroziti biotsko pestrost le na območjih, ki niso obdelana. Ob tem sogovornik navaja preprosto rešitev – davek na neobdelane površine. Dr. Bavcon vizijo vidi v tem, da bi znali te pisane senožeti prodajati kot turistično zanimivost in opozarja, da je za preboj na svetovni trg stvari potrebno ohraniti originalne, takšne kot so bile nekoč, torej urediti nazaj kulturno krajino in že smo tam, kjer denar potem prihaja.

Dejstvo, da se govedo pase na travnikih, bogatih z raznovrstnim rastlinjem in, da je na tem območju voda popolnoma neoporečna, je seveda ključno tudi za kakovost hrane, ki je v tem okolju pridelana. O tem sem se pogovarjala z mag. Ivanom Ambrožičem, z Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, ki prihodnost Slovenije vidi v okolju prijazni ekološki pridelavi. Nedvomno na pridelavo hrane vpliva okolje, v katerem ta pridelava poteka, pri tem pa ne smemo pozabiti, da je slednje tudi odraz ostalih aktivnosti človeka, ki potekajo v tem skupnem prostoru. Ob tem torej spoznavamo tudi širši pomen ohranjanja okolja za skupno dobro.

Okolju prijazen pristop do kmetovanja naših prednikov, nam daje možnost, da se tudi v prihodnosti na območju Cimprovke, pa tudi v Sloveniji izognemo konvencionalnemu kmetijstvu, ki izčrpava zemljo in obremenjuje okolje, kljub njegovi seveda, globalno pomembni vlogi pri zagotavljanju zadostnih količin hrane. Do leta 2050 se bodo namreč, kot

pojasnjuje mag. Ambrožič, potrebe po hrani podvojile in Slovenija velikim svetovnim in evropskim pridelovalcem hrane s konvencionalnem kmetovanjem ne more konkurirati. Slovenija ima zaradi sorazmerno ohranjenega okolja svojo veliko

»Naravne nesreče so strašne za nas, medtem, ko je za naravo to le še ena epizoda že velikokrat videnega.«

priložnost v pridelavi ekološke hrane. Prednosti, ki bi jih imel kmet s pridelavo ekološke hrane je lahko plasiranje te hrane na trg in cena, dodatna spodbuda, zlasti na omenjenem območju strmih senožeti pa so tudi subvencije.

Posledice človekovega onesnaževanja se vedno bolj intenzivno kažejo in opozarjajo na družbeno odgovornost na globalni ravni, saj naravne nesreče, kot posledica, končno prizadenejo vse, tudi neokrnjeno območje naše

Cimprovke, kot se je to zgodilo pred nekaj tedni. Žled, ki je pravzaprav uničil gozdove, zagotovo ključno vpliva na biotsko raznovrstnost, oziroma so posledice za celoten ekosistem zastrašujoče. Ob tem prvi

Foto: U. Ambrožič

sogovornik, dr. Bavcon, mirno pojasnjuje, da so naravne nesreče za nas na pogled strašne, medtem ko je za naravo to le še ena epizoda že velikokrat videnega. Minilo bo kako desetletje, ponekod več desetletij in vse bo zopet teklo po starem do nove ujme. Za naravo so to le procesi, ki poskrbijo, da ostane le najboljše ali pa tudi to propade in pot se začne znova.

Razlogov za ohranjanje biotske pestrosti in nasploh za okolju prijazen način življenja je mnogo, v prvi vrsti pa se mora človek zavedati, da Zemlja ne pripada človeku, temveč človek

pripada Zemlji, kakor je v sredini 19. stoletja zapisal poveljnik Seattlov. Zemlja je zanj brat, ne sovražnik, ki si ga podjarmi in odide dalje. Človek mora v osnovi pripadati divjini, kajti divjak, obdarjen z intuicijo poslušal le dvoje – naravo in svoje srce.